

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, **Üllői út 25. szám.**
Kéziratokat a szerkesztőségnek kell küldeni.

AZ ÖMGE. KÖZLEMÉNYEI.

I. Mezőgazdasági országos kiállítás Szegeden.

Védnök: ő cs. és kir. fensége *Jósef* főherceg ur.

A kiállítás ideje: 1899. évi szeptember 3—10-ig.

Bejelentés határideje: I. főcsoport: Élő állatok és állati termények; II. főcsoport: Mezőgazdasági termények; III. főcsoport: 1. alcsoport: Szőlészet és borászat június 1.

III. főcsoport: 2. alcsoport: Kertészet és gyümölcs augusztus 1. IV. főcsoport: gépek és eszközök május 1.

Bejelentési levek kaphatók: Kiállítási iroda, Budapest, Köztelek; az összes gazdasági egyesületeknél; az állattenyésztési felügyelőknél; a csoport-biztosoknál.

Térdíjak a bejelentéssel egyidejűleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztárába küldendők be.

Meghívó

az ÖMGE. dohánytermelési bizottságának

f. évi május hó 5-én (pénteken) d. u. 4 órakor a Közteleken tartandó ülésére.

Tárgy:

A dohányos kertészek és a termelők közötti viszony szabályozására vonatkozó jövődeki javaslat.

(A javaslat szövege megjelent a „Köztelek” I. évi 8. (762.) számában.)

Gróf Desselffy Aurél,
ÖMGE elnöke.

Szőlőszeti és borászati bizottság ülése.

(1899. április 21.)

Jelen vannak *Bernáth Béla* elnökele alatt *dr. Ballai Lajos, Balogh Elemér, Baross Károly, Bear Antal, Blum Bránd, dr. Drucker Jenő, Engelbrecht Károly, Forster Géza, Galgóczy Károly, Hercegh Mihály, gr. Királyi Sándor, Kerpely Kálmán, Küssler Henrik, Molnár Lajos (Nagyvárad), dr. Szabó Gyula (Miskolc), Vastagh János (Zala-Tapolca), Wimmer Károly, az ÖMGE. tisztviselőikara részéről Rubinek Gyula, ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szerkesztőtítkár és Sporn Vilmos s-titkár mint jegyző. Bernáth Béla elnök megnyitja az ülést, melynek tárgya a földműv. ministerium leirata, melyvel véleményét kér az ÖMGE.-től az országos mintapince miként való szervezésére vonatkozólag. Bejelenti, hogy az ülésről való elmaradásukat bejelentették Herteleny Ferenc és Majer Ferencz Andor.*

Ezután *Baross Károly* terjesztette be előadói javaslatát a borértékesítés szervezéséről. Szerinte felesleges az általános via e kérdésben azok után, amik e terebben a borértékesítő szövetkezetek ügyében a multban elhangzottak. Elérkezett az ideje annak, hogy a szövetkezetek előbe léptetessenek és részleteiben is állapítsassék meg a rendszer, melynek alapján a borértékesítés Magyarországon felépíthető szövetkezeti alapon.

Előadó e megjegyzése után a bizottság a javaslathoz általánosságban egyhangulag hozzájárult s rátért annak pontonkénti tárgyalására.

Az egyes pontoknál kifejezett vitában résztvettek az előzőkben e előadón kívül *gr. Károlyi*

Sándor, *Forster Géza, Rubinek Gyula, Vastagh János, Engelbrecht Károly, dr. Szabó Gyula, Drucker Jenő, Balogh Elemér* s többen. A bizottság a *Baross Károly* által beterjesztett határozati javaslatot némi módosításokkal az alábbiakban fogadta el s terjeszti az igazgatóválasztásmán elő:

Mondja ki az ÖMGE. igazgató-választásmánya, ugys mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó-bizottsága:

1. hogy a borértékesítés leghelyesebben szövetkezeti alapon szervezendő;
2. a szövetkezeteket egy közhelyeg vagy több közhelyre kiterjedő, de lehetőleg egy kívánja létesíteni, hogy 4—500 hold szőlőnél több ne tartozzon egy szövetkezetbe;
3. a szőlősgazdák községi szövetkezetei egyöntetű alapszabályokkal egy alakuljanak, hogy belépessenek az országos központi hitelszövetkezetbe;

4. a községi szövetkezetek részére a szőlősgazdáknek egy országos központi szövetkezte kialakítandó;
5. a szőlősgazdák községi szövetkezeiteinek tagjai lehetnek:
 - a) szőlősgazdák,
 - b) a szőlészet iránt érdeklődő szakferiálk,
 - c) erkölcsi testületek, és maga a község.

6. a szövetkezet szőlősgazda tagjai, szőlőterületük nagysága szerint jegyezzenek utletrészeket, az 1898. XXIII. t.-cz.-ben korlátozott felelősség és az ugyanezen t.-cz.-ben meghatározott pótbefizetési kötelezettséggel;
7. a községi szövetkezetek működése kiterjedjen:
 - a) a bor, a szőlő mint gyümölcs és a szőlő mellékterméneinek közös kezelése és értékesítése;
 - b) a tagok szükségleteinek közös beszerzése;
 - c) a tagok hiteligényeinek kielégítése;
 - d) a fagy és jég és a szőlő egyéb ellen-ségei ellen való közös védekezésre;
 8. a községi szövetkezetek lehetőleg slők alakjában vegyék át a tagok termését és azt a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ALKOTMÁNY-UTCA 31.

Az *Adriance Platt* és Co.
new-yorki gyár
világhírű „**Adriance**”
kévekötő-, marokrakó-, arató- és
fűkaszáló-gépeinek
magyarországi kizárólagos képviselete.

Minden a mezőgazdaság keretében tartozó szükségletek, mint: **vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, azereszmók, gépek stb.** a gazdákra néve legelőnyösebb beszerzési forrása. A szövetkezet alapszabályait és hangként kétszer megjelölt **ÜZLETI ÉRTESÍTŐ**-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

A *V. Vermorel*-féle
viláfranchei gyár
világhírű „**Éclair**”
peronospora-fecskendőinek, „**Excell**”
székényező és „**La Torpille**”
kénvírgyűjtő gépeinek

szövetkezet dolgozza fel egyöntetű berrá. — Ténéssek lehetővé azonban is is, hogy megbízható termelők, most és bor alakjában szolgáltathassák természetüket a szövetkezetre, esetleg azokat az értékesítésig saját pinczéjükben a szövetkezet ellenőrzése alatt kezelhessék. A szövetkezet a beszállított termék felet rendelkezők és az, ritka kivételök eltekintve, a saját czege alatt hozza forgalomba; a tagok kötelesek természetük bizonyos részét minden évben a szövetkezeten átadni.

9. a szövetkezet a tagok beszállított termékére, egy igazgatóság által megállapított kulcs szerint, az érték 60—100%-áig előleget adjon és a termék értékesítésénél felmaradó jövedelmét a tagok között, a nyert előlegek arányában ossza fel.

A szövetkezet tagjainak adhat áruhitelt, esetleg kivételesen váltóhitelt, mely azonban a természere adandó előlegekkel mindegy kiegyenlített.

10. A közösi szövetkezet a tagok termék értékesítését:

- a) helyi fogyasztásban;
- b) a környék és a közöben levő helyi központok fogyasztásban;
- c) a szőlősgazdák országos közösi szövetkezte utján.

11. A szőlősgazdák közösi szövetkezei ügykezelés megszerezni székhelyükön és környékükön az halmrészt, és e törekvésükben a kormány által támogatassanak.

Keresse meg az O. M. G. E. a földmívelési m. kir. minisztert, hogy gondoskodjon arról, hogy e támogatás az halmrésztől szőlő és a képviselőház előtt fekvő törvényjavaslásban biztosítsák és tegyen lépéseket az O. M. G. E., hogy e kérelme egy rokon gondolkodású országgyűlési képviselő által, a javaslat tárgyalása alkalmával a képviselőház tudomására hozassék.

12. Felkérendő a földmívelési m. kir. miniszter, hogy indítsa a *szőlősgazdák országos közösi szövetkezetét*:

1. A közösi szövetkezet tagjai lehetnek:
 - a) a szőlősgazdák közösi szövetkezei;
 - b) oly magános termelők, a kiknek legalább 5 k. hold szőlőjük van.
2. a földmívelésügyi m. kir. miniszter;
3. a közösi mintapince és a magyar bortermelők országos szövetkezetének mai tagjai.
4. erkölcsi restletiek, fogyasztási szövetkezetek, érdeklődő szakfitelők.

14. A közösi szövetkezet 200 firtos üzletreklere alakuljon ötszörös felelősséggel. Működését megkezdi, ha 1000 befizetendő üzletrészt megjeve van. Kéréssek fel m. kir. földmívelési miniszter, hogy a szövetkezet alakulásakor jegyezze azon üzletreklereket, a melyeket a tagok nem jegyeznek, azaz feltevelék, hogy az ujonnan belépő tagoknak, első sorban 8 enged át üzletreklereket;

15. Ugy az »országos közösi mintapince«, mint a »magyar bortermelők országos szövetkezet« olvadás be a szőlősgazdák országos közösi szövetkezetébe, ez utóbbi vegye át az előbbieket egész üzletreklereit; a miniszternek, a kiknek e részben intérményekéül befizetett részjegyek és felszerelési értékek vannak, elégtise ki saját üzletreklereivel.

16. A szőlősgazdák országos közösi szövetkezte

- a) kezelése veszi mint mustot, vagy bort magános tagjainak természetét és erre a 9. pont szerinti előleget ad;
- b) kezelése veszi szövetkezet tagjainak azon kérdéseit, amelyekre közvetlen szüksége van;
- c) bizománnyba veszi szövetkezet tagjainak azon termékeit, amelyeket azok saját hatáskörükben nem bírnak értékesíteni.

17. A szőlősgazdák országos közösi szövetkezte ezen termékeket értékesíti:

- a) szabadkézből való eladás által;

b) a budapesti közösi vásárcsarnokban, szabad raktkarban létesítendő állandó borszállító által;

c) a fővárosban és azon vidéki központokban, hol közösi szövetkezetek nincsenek, kilreresékek és elárúsító és kóstoló helyek létesítése által;

d) széles körben publikált és az ország különböző részeiben évenként rendszeresen és egymással párhuzamosan, a közösi szövetkezetek közömböztétel tartott borsárverések által;

e) megbízható vállalkozók által, vagy saját számlájára a külföldön berendezett elárúsító helyek, bizománnyal és mintaraktkar által.

18. Kéréssek fel a földmívelési m. kir. miniszter, hogy eszközölje ki az országos közösi hitelszövetkezetnél, vagy más pénzintézetnél, hogy a szőlősgazdák szövetkezei kellő hitelt élvezzenek. Még pedig:

a) a közösi szövetkezetek hosszabb, 8—10 év által törlesztendő és legalább jegyzett és befizetendő üzletreklereik üzletreklere terjedő hitelt kapjanak első berendezésükre;

b) kapjanak a közösi szövetkezetek kellő hitelt, a 9. pontban körülírt s a termelőknek nyújtandó előlegek fedezésére;

c) a szőlősgazdák közösi szövetkezte kapjon hitelt a tagoknak nyújtandó előlegek fedezésére.

19. A közösi szövetkezeteket vezesse és ellenőrizze a szőlősgazdák országos közösi szövetkezte, és egy évben legalább egyszer kiküldöttekkel ellenőrzése számadásukat és mérlegetek.

20. A szőlősgazdák közösi szövetkezteinek igazgatóságába képviseltesse magát a földmívelési m. kir. miniszter és a O. M. G. E. 21. cikkessék fel a földmívelési m. kir. miniszter, hogy a fent vázolt szövetkezetek szervezeti létesítésére a szükséges lépéseket mielőbb tegye meg, még pedig úgy, hogy az egybevitelt anekit tagjai közül kijelöljön ki egy bizottságot, amelyben úgy fő, mint az O. M. G. E. képviselje legyen és e bizottságot utatissa:

a) hogy a szőlősgazdák közösi szövetkezetek alakítására a szükséges előmlunkat-latokot tegye meg;

b) lépjen érintkezésbe a »Közösi mintapince« és a »Magyar Bortermelők Országos Szövetkezetével« és állapítsa meg azok beolvadásának feltételeit;

c) a m. kir. földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg három hól alatt hívja össze a Szőlősgazdák Országos Közösi Szövetkezetének alakuló közgyűlését.

Bernád Béla elnök a javaslat lételargyalván, a bizottság nevében köszönetet mond előadónak, hogy a szép munkálatot kidolgozni s a bizottság elő terjesztani szives volt, az ülést berekeszti.

A közösbirtok.

III.

A közösbirtok megmaradása általánosan érzett és a lapokban gyakran hangoztatott politikai és közgazdasági szükség.

Tény ugyann, egy annak tulajdonosa, a mező gazdálkodással foglalkozó mivelt család gyermeke (a miveltbéli bérleket és gazdáltságot is ide számítjuk) szolgálja a közélet számára a legjeleesebb eröket. A mező gazdálkodás t. i. az a pálya, amelyben az emberiség legtöbb speciális foglalkozási ág gyakorolódik a legelőbb kiindul.

Ugy miveljél a mezőgazdánknak saját szakmáján kívül ömernie kell a közgazdasági, igazságszolgáltatási, állat- és közegészségügyi, a mezőgazdasági technika alaplételeit, a közlekedés, ipar és kereskedelem feltételeit és igényeit. Az ezen kérdések fejtegetése között felgyermek tehát a szülői házból kikerülvő, az iskolában és a életbe sokkál igazánban látókörel lép, mint bármilyen városi iparos, ke-

reskedő vagy tisztviselő fia, aki legfeljebb apjól egyoldalú foglalkozási körében bír eleeaba látóképességgel.

Az ivadékok közpályára természetesen kívül azonban szükség van az általában a közösbirtokra és annak tulajdonosára, főképp mezőgazdasági okokból.

Az országos mezőgazdálkodás előbbre vitelre ugyann okvetlenül megkívánj oly mezőgazdálkókat, akiknek van akkora földbirtokuk és vagyunk, amely megengedi birtokosának, a minden-napi kenyéren kívül, a kivimvelődés luxusát is.

Hiába beszélünk az intenzívebb mezői gazdálkodásról, ha nincs birtokosálynak, melynek megjelene a kvalifikációja, hogy a hasznos újításokról tudatosan szeressen, azokat megmehonítani tudja, sőt elemelő ömereg-eletlen fogva a célszerű újításokra rájónni tudjon és ez újítások bevezetésével, a földjét maga mivelő népnek jó példával szolgáljon.

Ily birtokosságra nálunk annyival is inkább szükség van, mert nélkülözök, hogy legfeljebb a mezőgazdálkodásról az olyan állami telepeket, ahonnan ily hasznos újítások kiindulhatnak.

Ezzel szemben a közösbirtokos osztályt nélkülözök a török által annak idején elfoglalva tartott országreszen, tehát az egész Álföldön, mert ott a magyarság főszékekben főképpen a török birtokok és földmivesszereklerek vannak, míg a mezőgazdálkodás közösi birtoka legfeljebb az időszakkonként a török hódoltságtól mentes területek kezdődik és főképpen a török hódoltságtól mentve vödeken van, tehát legfeljebb az Álföld szélein, a dombsívekben és főképpen a hegyek között terül el.

Ha azonban szemügyre vesszük a birtokokat, azt látjuk, hogy amelyek sák fekvésű, rendezen vitől szenved vagy éppen mecsáros helyeket foglal magában; a dombok és hegyek tövében levő rét vagy szántóföldek többnyire vadviszék; ha patak szeli át a birtokot, annak medre rendezellen lévő, minden nagyobb zápor után előteltessék fenyegeti; dombos szántóföldek nagy részben vízveszélyes szőlők a fölözárasszítottak és erdeje, ha hozzáférhető helyen felel, ki van vágrva s az azon tört sorbanban más marhája legel, mert tulajdonosának fundusinstruktusa között említték föl.

Ily körülmények között nem csoda, hogy sokszor azt tapasztaljuk, hogy a hól fenntartotta is magát közösbirtokosságunk, hivatásának a mezőgazdálkodás előbbvitelére tervét ott sem mindig felel meg, sőt ha pusztul is (mint a Fényes Elek műve és a mezőgazdasági statisztika összehasonlítása mutat főképpen jézeti mértékben), annak is megvan a maga természetes magyarázata.

A nemzeti általalulás nagy napjában, a jobbjátszággal elvesztette birtoka legértékesebb részét, ezáltal aranyát hára oldásra áldozta, majd a katasztrófa bekezlveklerek középszenét vesztette el anélkül, hogy fundus instruktusa (amire szüksége azelőtt kevésbé volt) és, olosó hitellel lett volna. Hogy élni tudjon, uzszora adósságokat volt kénytelen csinálni és hogy egy része a mai napig kibírta, azt a vasutak megépítésével járól földi és földmiveltés és az ezáltal megengedett kölcsönkiváltásoknak köszönheti.

Az eredmény azonban sok esetben így is szomorú, mert a teleklényny 50%-nyi értékét 5%-os jelzálogkölcsestől és ezután az értékét 20—30%-áig 8—10%-os takarékpénztári adóssággal mutat; és így egy ilyen birtoknál az évi kamattól a földi és földmiveltés és az ezáltal megengedett kölcsönkiváltásoknak köszönheti.

De egy ily eladósodott birtokos helyzete rosszabb, mint egy béröl helyzete, mert az a modern ember, aki tökélelhezetés czéljából vásárol birtokot, vagy az a modern béröl, aki ily birtokra meg gazdálkodik, a mocsáros, víz-mocsáros, vadviszék helyeket, szabályozatlan patakokon van túl a birtokon, e munkáltságon (amelyek jól végezve különben is

busz kamatokhoz) birtokos és azért kiegésznek és így egy bérli már azért is jobb helyzetben van az eladósodott birtokosnál, mert bizonytalan hozamu föléket nem kéntelen megvinni és ha bérlové lett bizonyosan rendelkezni olyan tökével, a melyly az izembesz szükséges állatállomány beszerezni tudja a nem kéntelen példót honvédolvaikkal gazdálkodik.

Pedig miután bérlielőtt általában ritkán kívánunk a bérli birtok értéke 20 vagy 30 százaléknak megfelelő vagyon, egy ily bérli nem bír okvetlenül nagyobb tökével mint a minóvól a 70—85%-ig eladósodott tehát 20—30%-nyi vagyonnal bíró birtokos. birtokos tehát a birtokosságát megújítja, hogy az államban általános mezőgazdasági és speciális magyar nemzeti feladatokn továbbra is megfeleljen tudjon, gondoskodni kell módokrol, melyek mellett képes legyen az újból hitvatásának magaslátara emelkedni.

A „Közlelek” 26. számában kifejtettem, hogy a költöt forgalmu birtokokból miként lehetne megfejteni alkalmas és elhatar-mo mentán szükséges területeket megszerzeni — a nélkül, hogy e birtokok tulajdonosi akár anyagilag károsita lennének, akár eddigi társadalmi és politikai súlyukból veszítenének.

Ha tehát a monodottak szerint az állam a kincstári erődségeket költöt forgalmu származó területek cserébe és a telepítésből származó második ciklem eszámegneve szerint, biztos pénzen elhanyagolt közbirtokossági vagy magán erődségeket vásárolna, melyk együtvéve a kincstári 2 millió hold erdővel szemben 6 millió holdat képviselnek, már akkor ez egyezsérő üslettel a középirtokosszaltly egy tetemes részt meg lehetne menteni.

A Felvidéken és Erdélyben ugyanis igen nagy földség vanak még olyan eladósodott birtokos családok kezében, anélkül, hogy az erődségek eladásra verők hiányában vagy értékesítésk a kedvezőtlen közlekedési viszonyok és a mostani tulajdonosok anyagi ereje mellett lehetészes volna.

Sőt az elpusztult erődségek a vízmosás területek legnagyobb része is ily családok kezén lévén, az épsé megvan annak, hogy az erőkterlek befelicitására hozott törendbéli újdos törvényünk mindez ideig irrott malaszt marad.

Ha ellenben e területek révén, a melyek a kölcsönadó bankok szemében hypotékát többi mezőgazdasálatk való hányadához a megemert eszékkel megemert.

A középirtokos osztály területeket nem bíró tagjainak helyesében a középirtoktól többi eladósodott részének megmentése, felfogom szerint racionálisabb az állam anyagi érdekeinek megóvása mellett a szokásos kölcsönnyújtási módokkal alig, ellenben egy lehetészes volna, ha az állam pl. az ajnóttól telepítést után befolyó pénzösszeget egy másik részét, arra fordítaná, az ilyen birtokotak ideiglenesen megvásárolja.

A vételnek ideiglenes természetének és oly feltételek köztöknek kellene lenni, hogy eladó a birtokos veztől a vételár bizonyos pl. 5 százaléknak kifejezett bérösszeget bérbe venni köteles és hogy legalább az egyévi bérösszegek megfelelő pénzösszege a vételárért veztől kamat-kamatra visszatartótt mindaddig míg ez az összeg oly magára nem nő, hogy a vételára a vételár egy tetemes hányada törlesztésvn áltól szótól bankkölcsön mellett a birtoknak újból tulajdonába léphek.

Például ha a számitás alapjául 5%, és jelzőjelzőtetelek által nyújtani szokott 50%-os bérli értékű, akkor a bérli értéke 47 évtlen lenne megállapítandó, mert 47 év kell ahhoz, hogy egy bizonyos pénzösszeg, felévi tökétesítés és 5% mellett megújtszereződjék és a visszatartott 50%-nyi értékű 50%, tehát oly töké származék, melynek a még hiányzó másik

50%-a egy jelzőjelzőtetelek által törlesztéses kölcsön alakjában kifizetettek.

Az állami érdekek, illetve az üzlet szoliditásának biztosítása lehetne a bérleti szerződésében kikötésesek tenni; ilyen lehetne pl. hogy bérli a vételárból 8—10 százalékk köteles legyen finanszinstulcsúnak, amely tökével a birtokosságára fordítani akendék, hogy ezen állatállomány egy része az esedékes bérösszeg biztosítására állandóan lefoglalva legyen és abból csak a növedéket és a le nem foglalt résznek megfelelő, de a bérli által kívántasztótt darabokat legyen szabad az állatállatást kívánalmainak megfelelő egyszerre, az eladó rész köztökkel elcsúsztatásnak.

Ezen előírások, valamint a vételárból kamat-kamatra visszatartótt összeg által egy részét a vételnél előfordulható rossz fizetellet szemben volna meg a biztosíték, de másrészt a fundus instruktus fenntartása folytán, a belterjessebb gazdálkodásra és bérli fizetésesekességének biztosítására is meg volna adva a mód. Viszont a bérli állatállomány megújítására és bérli elcsúsztatásnak, annak pótlásával az oszkeri jószágartás igényéhez képest, az egész állatállomány szükség esetén meg is újíthatna; tehát az állattenyésztésben akadályozna nem lenne.

Az állatállomány ilyenén lekötése, arra az időre terjedhetne, míg vagy a kamat-kamatra visszatartótt összeg növedése, vagy a birtok értékelés természetesen növedésében bővedő magát kellőleg biztosítottak nem tartja.

Bérli fizetésesekességének további biztosítása a föld értékének növelése és az állami érdeket képező belterjes gazdálkodás előmozdítása czéljából, az üzlet megköteséskor meg kellene állapítani még azt is, hogy minő munkálatakt, esztárszámok építésk, felújításos-slagások és más munkák, és fizetők ki makogott, illetve az oszkeri belterjes gazdálkodás-hoz melyek volnának szükségesek? Ezeket a munkálatokat, mint a melyekkel a birtok értéke a befektetel összegnél nagyobb mértékben emelkedik, a bérbeadó államnak létesíteni, bérlelnek pedig e befektetések törlesztési részlettel fizetni kellene.

Az irt megoldás mellett nyerne az eladósodott birtokos, mert nemcsak a megfédésért birtokos nére jelen helyzetéhez képest a megjavított beinstruált, de az eddigiekkel szemben nagyobb terheket nem viselő birtokos megkönnyítve, hanem ezen felül nyerne abban is, hogy birtokát jó karban, hagyóvaldalt gyümölcsözőkké átalakítva esetleg adósságtal is törlesztésé hagyhatná ivadékkára; de nyerne az állam is nemcsak a középirtokos osztály fenntartásával politikailag, hanem még az által is, hogy mint minden tulajdonos a bérleti szerződés megkötése alkalmával, a gazdasági eszterverre is befolyással bírhatván, azt a kor igényéhez képest aként állapíthatná meg, hogy ezen megállapítás és a talajjavítási munkálatokk, felújítások, építések stb. befelicitése után, a mai elhanyagolt eszterbirtokok helyére, egy-egy biztos alapot nyújtó a környék népének jó példát mutató gazdaság támadna.

A közép-irtokosszaltly volt az hazánkban, melynek atyáiban a liberális eszmék először meggyökereztek s amely ez eszméket vagyona, sőt vére által egyelőre meg újította s mai befelicitése után, a mai elhanyagolt eszterbirtokok helyére, egy-egy biztos alapot nyújtó a környék népének jó példát mutató gazdaság támadna.

A közép-irtokosszaltly volt az hazánkban, melynek atyáiban a liberális eszmék először meggyökereztek s amely ez eszméket vagyona, sőt vére által egyelőre meg újította s mai befelicitése után, a mai elhanyagolt eszterbirtokok helyére, egy-egy biztos alapot nyújtó a környék népének jó példát mutató gazdaság támadna.

NÖVÉNYTERMELES.

Rovartvezető: Korpely Kálmán.

Adatok a burgonya oszkeri termesztéséhez.

„Közlelek” ezévi 22. és 23. száma nagy örömet okozott nekem az által, hogy a burgonyatermesztésről egy kimerítő czikkét közölt és hogy a gazdasági irodalom ezévi évközé szorgalmasabban foglalkozik a burgonya oszkeri termesztésével, azelőt igazólván azt, hogy a burgonya termesztése a gyakorlatban is mind nagyobb teret hódít. És ez nagyon helyes is, mert nincs gazdasági növényünk, a melytől, a hol ezüket egy egyszerűs területen keményítőt produkálni, a burgonyával kiállan a versenyt.

Még a nyolcvanas években javami kevesen foglalkoztak az irodalom terén valamint a gyakorlatban a burgonyával és ime egy átvétel után a burgonyáról szóló irodalom munkálai szaporodnak azon arányban, a mint a burgonyatermesztés a szántókban terjed és a burgonya oszkeri termesztéséhez mindennapos adatokat gyűjtének és közölnék.

A szeszgyártás — mint az idén bizonyított, már nem képes a csak kevésbé bővebb termést teljesen feldolgozni és ambar a keményítőgyárak is nagy tömeg burgonyát értékesítenek, még is nagy feleslegekkel rendelkeznek. Ez az évről-évre — a jobb, többeképebb fajtak elterjedésével, az oszkerből, az adott klímának és talajnak megfelelő kivétel kivételével — a talajjal való megművelés módjáról felkarolásával — emelkedni fog; nem marad tehát egyéb hátra, mint piacot keresni és felesleges burgonyánkat ott értékesíteni. Esz ezen piacot én inkább Keleten, mint Nyugaton látok eszteríteni, azaz a jelenlegi tenyészidőnyű hazai kivételével biztosíthatnók.

A burgonyatermesztés terén még sok a teendő; az első lépés; annak nagyobb mérvű terjedése és szakszerű megművelése — már megvan téve, a további fejlesztése a burgonyatermesztésnek majd jönni fog.

Amár a fentfentiek czikknek egynével tételeivel nem tudok egyetentem, így a tárgyazást, állítást, a sortólótt illőleg, adós közömerem, hogy a cizkirótt passzívótt termeli a burgonyát és az oszkeri kivétel az adott klimatikus és talajviszonyokhoz megfelelő módosítja. A kezdő sok jó utasítást nyer belőle.

Most egynével módjáról a termesztésnek akarok megemlékezni, amelyek a lehető legnagyobb körözés biztosítására czéljából követendők.

Legelőször a vetőgumóról említsz meg. Az ezévi abnormis től a burgonya elartásának anyiban nem kedvezett, hogy a burgonya már decemberben a szokotlan magas temperaturánál erősen csizrni kezdett, nehöl pedig, ahol ősszel siettek a második földreget befelicitéséhez, már novemberben is kezdett csizrni. Esz a csizrás, annál nagyobb mérvű volt, minél erősebb szalmatörteggel voltak a prizmák födve. Sok helyütt nem volt más hátra, mint télviz idején a prizmákat teljesen felnyitni és a burgonyát átlatapolással szellőztetni és a csizrást emilyen megakasztani. Ott, ahol többféle burgonyát termesztettek, meggyöződhetek a gazdák arról, hogy nem minden fajta csizrázott ki egyformán; egyik burgonyafaj jobban, másik gyengébben. A gazda tehát a burgonyagumó ezen tulajdonságára is legyen tekintettel, mert a csizrás főleg keményítővesztéssel jár és maguk a csizrák az iparban emellett még technikai akadályokat is okoznak; emelőlveg két egyformán bétörmő burgonyafajta közöl annak kell előnyútni, amely a prizmákban jobban tartja át és tökébbé bevésző csizrázott.

De a csizrázról nem ezen szempontból akartam szólni, hisz ez már post festum jött, hanem miután itt az ideje a vetőgumó-előkészítésnek. Még akkor is, ha az az ősszel osztályoztuk is, még ez esetben

is át kell újra szedetünk egyrészt, hogyha rothadt gumók akadnának a prizmákban, ezeket kiválasztok, másrészt, hogy az átszelőlétezzel a csirászt megakasztok. A vetőgumókiválasztásnál a következőkre figyelünk.

Ha a burgonya nagyon csirás, ajánlatos lesz azt egy csűrben 20–30 cm. magasan széttergetni; ez lesz a legmegfelelőbb helye, mert a burgonya csirásas megakad, a gumó pedig megfogyván.

Már most kérdés az, vajon a gumókról a csirást lejtjük-e vagy sem?
 I. Ismeretes, hogy ha a burgonya csirásjt eltávolítjuk, az újra kirsirásni képes, csakhogy a produktivális energia az utócsirák számaival apad. *Schacht* szerint, ha az első csirás utáni termést 100-nak vesszük, akkor

a második körülbelül 94	a harmadik	= 73
"	"	= 20
"	"	= 20

értékszámot tesz ki.

Ha már most a burgonyánk a prizmákban kirsirásodott, amennyire csak lehet, ne törjük le ezen első csirákat, hanem hagyjuk rajta; ezen csirás életképes és burgonyagumó ebből fog hajtani és gyökereket fejleszteni, az ily csirából, miha az első csirát eltávolítván, a gumó második körrel kezd fejleszteni. A termés is, ha rajta hagyjuk az első csirát, nagyobb lesz, mintha a csirát eltávolítottuk.

A vetőgumó most, mig az alacsonyabb hőmérsék tart, szedessük át és ha van elég helyünk e csűrökben — melyek javarészt most üresek — teressük ott szétjél; a mi a csűrökben nem fér, rakjuk új prizmákba, amelyeket azonban szabad úgy magára halmozni, mint télen — könnyen érthető okból — és kevesebb számalval is fedjük be. Nem annyira a beható levegő, mint inkább a prizmákban fejlődő meleg indítja csirásznak a burgonyát. Mert bárki is tapasztalhatta, hogy szabadon, pl. szobában eltarított burgonya sokkal kevésbé csirás és ha csirászik is, rövidbéd, vastagabb csirát fejleszt, mint a magásra felhalmozott kupacokban.

A csirákat tehát a vetőgumóról, ha csak nem rendkívül nagyok, ne töröljük le, hanem hagyjuk rajta; legfeljebb akkor, ha burgonya-ültetőgéppel dolgoznánk (pl. a *Skorpiel*-févével), kell leszedniük.

Czikemnek második része a trágázásra vonatkozik.

A burgonya trágázását illetőleg, legyen szabad *Maereker* tanárnak a *halleti* burgonyakiváltási alkalmával tartott igen fontos előadására hivatkoznom, melyet itt nem fogok reprodukálni, csak jelezni, hogy az érdeklődők hol találják meg erre az ügy bővebb tisztázását és ismertetését.

Maereker tanár a lehető legnagyobb burgonyatermes elérésre szempontjából, az állati trágyát tartja legalkalmasabbnak a burgonya alá, mert ugyanod, csak az állati trágyában birjuk a burgonyánkat a legnagyobb termés elérésre céljából egy mennyiség, valamint minőség tekintetében megelégedő tápanyagot nyújtani; mert végük sorra a tápanyagokat. A kálium-nitrogén chilisátróform alakjában nyújtva, ez oly mennyiségben kerülne a talajba, hogy a gumó minőségét csökkentenék; ami a foszfor-savt illeti, miután a növény fejlődése alatt a szuperfoszfátban nyújtott foszfor-savnak csak egy részét, az első évben körülbelül $\frac{1}{2}$ -át, bírja felvenni rendkívül nagy mennyiségű szuperfoszfát volna szükség, amelyből $\frac{2}{3}$ -része a burgonyára nézve elveszne; a kálium oly mennyiségben való nyújtása, mint amennyire a növénynek szüksége volna, csak károsan hatna a termésre, nem marad tehát egyéb hátra, mint ezen tápanyagokat erős istállótrágya alakjában nyújtani.

Burgonyánkat tehát, a lehető legnagyobb termés elérésre céljából, direkt istállótrágyába öltessük, annál is inkább, mert a burgonya korhosszú humuszban igen jól érzi magát, minőségére valamivel rosszabb, mennyiségére azonban

a legnagyobb termést nyújtja, ami aztán a deprimált keményítőtartalmát is helyre üti. Utassunk csak nagy keményítőtartalmu fajokat, akkor nem kell félnünk keményítő-csökkenéstől.

Miután az állati trágyába ajánlom ültetni a burgonyát, nem hagyhatom emíttés nélkül a burgonyavészre való hatását.

Minden bergonyatermelő tapasztalhatta, hogy a direkt istállótrágyával trágyázott talajba ültetett burgonya mindig nagyobb termést adott, mint a nem trágyázott földön termelt burgonya, csakhogy azon években, amelyekben a burgonyavész fellépett az istállótrágya ültetett burgonya sokkal több szenvedett a vészől, vagyis jobban monvda, ott sokkal több rothadt gumó találtatott, mint az istállótrágyával nem trágyázott talajon. Csakhogy ennek nem egészen az istállótrágya az oka, hanem ez a burgonyailletésnek helytelen módjában burgonya. Ha ugyanolyan jó talajt ültetjük a burgonyát, azaz istállótrágyával megcsirázunk, rendszeren a trágyaalásztással a barzadaba ültetjük a burgonyát, minek folytán a gumó igen mélyre kerül, ami a rothadásnak már eleve biztos feltétele. Némileg ugyan az istállótrágya is, kivált javasav rothadásnál tenyésztőhelye a rothadásnak, ettől azonban a helytelen ültetés módja még nagyobb veszélyt okoz.

Ezen kalimatálót azáltal szabadulhatunk, ha az istállótrágyát őszszel szántjuk alá és tavasszal újra felszántván, sorhuzó után ültetjük a burgonyát; vagy ha tavasszal szántotuk alá az istállótrágyát, akkor fészekből gép után ültetjük a gumót, kézikapával betakarván, az eljárásnál az istállótrágyának direkt és indirekt is vészét, terjesztését tulajdonjárt megdőlővel, a bő termésre való hatását teljesen kibaszálhatjuk.

Még egy ültetési eljárásra hívom fel burgonyát termelő gazdáink figyelmét!

Ott, hol eddig burgonyát és így nagyobb terjedelmében kapásnövényt nem termeltek, a szántóföldet nem lesznek elég ügyes a külföldre gomtól. Az egész, hogy kapások termelését azért is ajánlom, hogy földünket a gumótl tisztítsuk, mégis a burgonyára sem lesz kedvező, ha sok gyomokkal kell megküzdnie, másrészt nem lényegtelen kérdés az sem, hogy mily órn szabadulnak meg a gyomtól.

Egy ily oltós és praktikus eljárás a következő: Tegyük fel, hogy a szántóföldt elő van már annyira készítve, hogy csak a sorokat kell meghuzni, amelyekbe aztán a gumó ültetve lesz. Az ültetés után nem egy fedjük be a burgonyát, vagy a sorhuzó által készített orموكت szétszántjuk, hanem kézi kapával az orموكتok csak annyit földet húznak le, hogy ezután a gumókat éppen betakarhassuk; az orموكتok javára ez tehát nem annyira alkalmas, azután így hagyjuk mindaddig, míg az a gyomoktól kizöldül s ekkor töltőgőtt ekkel szétszántjuk a felmaradt orموكت, ezeket alá-és szétszórva a kihajított gyomokat. Végül ha aztán a burgonya jól kihajított, a szántóföldet burgonyával megjárátjuk s így újra megtisztítjuk a gyomtól ugyanazt legyek a burgonya korábbi művelésétől is, de azért legutolszában mindjárt azért kezdetben a kirsirázó gyomok alászántása által érnék célt.

Végül még azt kívánom a jelzett czikre megjegyezni, hogy nem minden fajta adja keresztbeni (nyersok kötés) műveléssel legnagyobb termést, mert sok oly fajja van, amely ezen tenyésztéssel, nem bírja legjobban; azért is ajánlatos lesz minden egyes fajtára nézve, amelyet nagyon termelni akarunk, előre kiesen kipróbálni: mely tenyésztéssel leellenet hozza az a legnagyobb termést és ezen legkedvezőbb tenyésztéssel ad meg neki a nagyban termelést.

Nem utolsó követelménye ez a legnagyobb termés elérésre céljából a burgonyatermesztésnek, miként ezt *Némotörország* ahol bizony jóval előbbre vannak a burgonyatermesztés terén, gyakran vita tárgyává teszik egyik vagy másik fajtánál, ahol a sőtörvalóra a

klima, főleg a talaj minősége is figyelembe vétetik.

Ezek voltak azok, amit időszerűen véltem elmondani a legnagyobb burgonyatermes elérésre céljából. *Jalka Ferencz.*

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Halyra Ferencz.

A sertésvész Magyarországon.

1898—1898.

Most múlt négy ére, hogy a sertésvész néven ismert járvány Magyarországon fellépett és azóta végigjárta az ország egész területét, mindenütt súlyos veszteségeket okozva a sertésállományban és — a mi az agyú is máris ötödik éart jelentékeny fokozat — megakasztva a fogalmait vagy beföldön, mint a külfölő felé. Eppen ezen utóbbi közevet hatálta folytán, alig lehetséges a szenvedett összes károsodást szabatosan megjelölni, de legalább megközelítő fogalmat nyujthatunk róla az adatok, melyek a meglebetedések és elhullások számszerű előfordulását tüntetik fel. Míha ez hibák, egymással összehasonlítható, bizonyára metők a figyelemre.

A járvány első ére fellépése: 1895. évi május hó óta törtéve volt:

	Vármegye	Járás	Község*	Üdvar
1895-ben	41	183	1,495	83,435
1896-ban	56	325	3,591	137,404
1897-ben	60	368	2,990	84,828
1898-ban	58	355	2,146	40,429

Ügyanezen év alatt a megbetegedések, illetve az elhullások és loőkés száma vagyis az összes veszteség a következő volt:

	Megetegedett	Elhullott és elszárazott
1895-ben	413,562	365,444
1896-ban	898,777	670,835
1897-ben	514,231	372,561
1898-ban	314,486	210,043

A két adatsor egymással egyezőleg azt mutatja, hogy a járvány — a sertésvész (sertéspestis) és a sertéskorona (sertéspestis) együttesen az 1895. év közepétől rohamosan terjedve az akkor igen nagy sertésállományban, a következő évben érte el a legnagyobb elterjedését, azóta azonban jelentékenyen enyhült. Az egész 1898. év folyamán ugyanis már jóval kevesebb sertés betegedett meg és hullott el, mint az 1895. év nyolc hónapja alatt és ez számként is a teljeseleg csökkentés annál örövendesebb, mert a sertésnek létszáma az 1896. év erős pusztítása után az 1898. évben legalább a fatal szaporulatot illetőleg, ismét jóval nagyobb lett, a járvány pedig éppen az utóbbi időben már kizárólag a fiatal állatok között uralkodott.

De a járvány jelenleg enyhülését igazolja a fertőzött községek és még inkább a fertőzött udvarok számként csökkentése, mely utóbbi alig félannyi volt, mint a járvány első évében.

Ha ezzel szemben a fertőzött vármegyék és járások száma az 1897. évben is még emelkedett, az 1898. évben pedig csak jelentékenyen apadt, úgy ez annak a jele, hogy a járvány jellege ma már jóval enyhébb, mint

* Az 1898. évre vonatkozó részletes adatokat csak ezután, körülbelül az év közepén megjelöltem. *„Állategészségügyi Évkönyv”* fogja közölni. *Belezzámítva a törvényesszámmal bíró vázokca.*

volt kezdetben. Igen nagy a fertőzött terület, majdnem az egész ország fertőzve van és ha mégis kevesebb a fertőzött községek és udvarok, valamint a megbetegedések száma, úgy ez csak abból magyarázható, hogy a nagyon élénk jelt nagyjá kevésbé virulens, illetőleg vége szemben a sertések ellenálló képessége nagyobb.

A járvány jellegének enyhülésére utal egyaránt az elhullás, illetőleg a gyógyulási számlák módosulása is.

A megbetegedett sertések közül ugyanis:

	elhaltot	gyógyult
1895-ben	88% ³	11% ⁷
1896-ban	77% ³	22% ⁹
1897-ben	72% ³	27% ⁷
1898-ban	64% ⁷	35% ³

A valóságban azonban még kedvezőbb ma már a helyzet. Egyszerűen utolsó évben a járvány rendszerint csak a fiatal állatok között okozott jelentékeny vesztéseket, másfelől a megbetegedések sokszor nagyon enyhé tünetekben nyilvánulnak, melyek a környezet figyelmét csak kevésbé vonták magukra, úgy, hogy bizonyos vehető, hogy jóval kevesebb beteg jelentettek be, mint amennyi valóban beteg volt. Ezzel egyezően az állatok tapasztalatai, melyek szerint a 90% körüli elhullási százalék az utolsó évben már ritka volt.

A járvány enyhülésének egyik oka az, hogy a fertőzött vidékeken az idősébb állatok jórésze a betegség egyszeri kiállása folyán immunis lett, de hogy a járvány jellegében is most már enyhébb, azt bizonyítja az a tény, hogy ezidőszert fertőzött malacfalvakban is jóval kisebb szokott lenni a veszteség, mint volt kezdetben az idősébb állatok között. Hasonló enyhülés ez a járvány jellegének, amint azt már említeni láttuk a járványoknál is sokszor tapasztalható anélkül, hogy ma még ennek magyarázatát tudnók adni.

A rendelkezésünkre álló adatok értékes világot vetnek a járvány elterjedésére és térbeli eloszlására.

Az ország különböző vidékeit tekintve, esett ugyanis 100 megbetegedés körül:

	1895	1896	1907	1898
Duna balpartjára	180	22	29	399
Duna jobbpartjára	533	198	158	227
Duna-Tisza közére	224	104	159	113
Tisza jobbpartjára	99	109	100	137
Tisza balpartjára	28	350	253	241
Tisza-Maros szögére	25	208	199	160
Erdélyi vármegyékre	0/01	19	102	83

Amíg tehát az első évben a számok a vidékek szerint nagyon élénkek egyaránt, és az összes megbetegedések 93%-a Duna két partján és a Duna-Tisza közére esik. addig a későbbi években a számok közelebb állnak egymáshoz, vagyis a járvány elterjedése az ország területén egyenletesebbé vált. De mutatják az adatok a járvány terjedésének irányát is, mely nyugatról kelet felé halad és pl. az erdélyi vármegyék csak a járvány második, illetőleg harmadik évében váltak erősebben fertőzöttekké. Jól igazolják ezek az adatok Ausztria szomszédságának kedvezőtlen befolyását is a járvány első fellépésére és terjedésére, a mivel valószínű a konkrét módon megállapított első behurcolási esetekkel ellentétben a Lajthán túl minduntalan arra szeretnek hivatkozni, hogy Ausztriából Magyarországhoz mint át vezetőleg a járvány. Különösen feltűnik a Dunántulról erős fertőzöttsége az első időben, ahol főleg a határszéli vármegyékben nagy szerepe volt ebben a tekintetben, az Ausztria felől odairányuló hízósertéskezeskedésnek, míg a járvány erős elterjedése a Duna-Tisza közén az első időben a fertőzött vált kőbányai piacpazzal állott összefüggésben.

Még jobb képet nyernék a betegség terjedéséről, de egyuttal a járvány jellege és az egyes vidékek között viszonyról is, ha az elhullások és feltevések okai vesztéseinek arányát tekintjük az összes sertésállományhoz.

Az összes sertésállomány 1000 drjba közből ugyanis a vesztéses volt:

	1895	1896	1897	1898
Duna balpartján	1355	279	261	219
Duna jobbpartján	1240	930	411	345
Duna-Tisza közén	693	652	513	204
Tisza jobbpartján	68	139	89	538
Tisza balpartján	97	1835	747	355
Tisza-Maros szögén	95	1469	802	383
Erdélyi vármegyékben	003	153	53	26
Átlagban	565	1041	578	326

Ezek az adatok is mindenek előbb azt mutatják, hogy a járvány 1896 óta, amidőn a tetőfokán volt, jelentékenyen enyhült és az 1898. évben a vesztéses már egy vidéken sem haladta meg az 5%-ot. Kiténik továbbá, hogy a járvány az első évben csak a Duna jobbpartján és a Duna és Tisza között uralkodott hevesen: a következő évben itt már enyhült, az első tetőfokát részben azonban okkor érte el a fertőzés, az 1897. évtől kezdve azonban már mindentől alábbhagyott a hevessége.

A felsorolt adatok azonban azt az érdekes ténnyt is megállapítják, hogy a járvány a Duna jobbpartján és a Tisza vidékén okozott exorbitáns vesztéseket, tehát éppen azokban a vidékekben, hol a sertésenyésztés a legnagyobb fokon áll és ahol a sertésnek a leggyorsabb felkeltés nyestisik. Ezzel szemben az ország hegyes vidékein, északon, valamint Erdélyben, hol a sertésenyésztést majdnem kizárólag közép- és kisgazdák űzik és ahol ennek megfelelőleg a sertések csak kis csoportokban vannak, a vesztéses az előbbiezhöz képest igen sokkal kisebb volt (a Duna balpartján nem haladta meg a 3%-ot, Erdélyben pedig nem az 1%-ot.)

Nem szándékunk ezuttal annak a kérdésnek fejtegetésébe bocsátkozni, hogy a vesztéses jellegű esetekben mutatózó ezek a nagy különbségek mennyiben állnak összefüggésben a tenyésztés irányával. Evvel a kérdéssel ezen a helyen nem régen *Dormer Béla* foglalkozott és érdekes fejtegetései nagyon tanulságosak abban az irányban, hogy a beltenyésztés kitűrés befolyását mutatják ki az állatoknak ellenálló képessége a sertésvesztéssel szemben. A beltenyésztésnek ezt a győngyítő befolyását magam is elismerem, de nem tartanám helyesnek, ha kizárólag ebben az egy körülményben keresnők a vesztésesek mérvének az okát, hanem ebben az irányban a sertések tenyésztésének és életmódjának is igen lényeges befolyást kell tulajdonítani.

Arra ugyanis, hogy pl. a Tiszavidéken igen nagyok, Erdélyben pedig igen csekélyek voltak a vesztések, kétségtelenül igen nagy befolyással volt az a körülmény, hogy amott nagy falvakban, emitt kis csoportokban tartják a sertéseket. Ha a betegség nagyobb falvakban lépett fel, egyszerre igen sok állat volt a fertőzés veszélyének kitéve és terjedésén igen nehéz volt megakasztani, míg a fertőzött kis csoportokkal szemben más udvarok állatait jóval könnyebb volt megvédeni. Szóval az előbbi vidékeken a betegség terjedése és pusztítása már a priori, tekintet nélkül a faljakra, sokkal kedvezőbbek a viszonyok, mint a hegyes vidékeken.

Dr. *Hutyr Ferenc.*

(Vége.)

*) Hogy Erdélyben a vesztéses jellegű 1898-ban jóval magasabb, mint a megelőző évben, annak oka kizárólag az, hogy a járvány kelet felé haladott utabban csak 1898-ban jutott el, több behurcolás és behurcolás, az erdélyi vármegyékbe s így csak okkor nyert tehát nagyobb elterjedést.

GAZDASÁGI ÁLLATTAN

Rovatvezető: *Zablenowski József.*

A kagylós paizstetűről.

(É) A nyugati állomány mintájára, mindinkább nagyobb és nagyobb mértékű öltő gyöngyöstermelésünkhöz határt szabni akaró veszedelmeslegzőkötök között igen gyakori a *kagylós paizstetű* (*Mytilopsis pomorum* Bouché); ezen leggyakoribb valóságos kagylós paizstetű Amerikától először 60-ndesében már régebben került hazánkba, azonban gyömlősfamivelünk az ezirányú járatásunkhoz folytán nem ismerték fel s csak utjában kezdenek figyelmessé lenni ezen elharapódzó gyömlősfabetegségre.

Mint hogy pedig a rovarról névben újabb igen tömeges a panasz és kevesen ismerik annak veszedelme voltát, azért tehát tartanok, hogy nem végezk föléjegzés munkát, ha egyet-mást ezen csapásról beszélgetek. Meg kell említenem, hogy a következőkben almondanok már nem új dolgok, de a gazdálkodás körében még gyűrlétsző jórészt ismeretlenek s így ehhez mérten előbb magat a rovarot és az általa előidézett kárt, majd pedig az elene való védekezést önjajtom körömből megajtom.

A kagylós paizstetű a rovarok ama rendjébe tartozik, melytől *(Földelők* (Hemiptera)* gyűjtőnével szokás megjelölni.

Asz ismeretendő rovar életmódjának leírását a fejlődés ama stádiumánál kezdem, amelyben a kagylós paizstetű most találjuk. Ha megnézzük egy fertőzött galayt, akkor annak felszínén a fertőzés nagyjából már igen sűrűn egyenlő, mellet, vagy egymástól távolabb fekvő barnás, vöröses színű és az írásvonal használt veszőhöz hasonló alaku, fényes testecskéi tűnnek szemünkbe, melyek nem végezk, mint az állatokak a küllethetőség ellen védekező paizsok. A mostani időszakban a paizsok által már nem maguk az állatok, hanem azok petéi találhatók meg, amint ilyen könnyen meggyőződhetünk egy ilyen paizsok tétel való felismerése után. Ugyanis ekkor azt látjuk, hogy a paizs kagylószerűen áll, belsőlegben szennyes felszínű, liszterős anyag fojtól helyet, mely többnyire nem egyéb, mint az apró és közönséges kézi nagyított jól kiválható peték halmozása. Az egy paizs által taláható peték állaga színes 32.

Ezekből keltnek ki aprilis hó végén vagy május hó elején a nap melegének behatása folytán az apró paizstetűk, melyek az első vedlés megtörténtéig a paizs alatt maradnak és csak azt követően masznak ki a vedőkoruk alá és vándorolnak el a legáltalab galayokra, melyeken aztán megtelepednek. Jellemző a paizstetű, hogy a levelezésre egyáltalán nem, vagy csak ritkán és legfeljebb csak a levelek végeire, vagy a levelelly-folytásul szolgáló főrre, vagy főbordára mászik, ami az által mondandókból könnyen megmagyarázható.

A fiatal galayok az alkalmas helyet kikeresve, szívó szájszéllelükkel a gyenge héjon át a melyre ereszkik s életük végéig azon helyen maradvá, a fa nedvét táplálkoznak. A megtörtétt fiatal paizstetűk mely teljesen összezsugorog, vagyis csak a fejlődés további folyamán nyeri el a jellemző paizsot. Ezen rovar ugyanis a kikéltől kezdve őszig, többször vedlik, de egyszersmond a testének felső része egy sajátjóság anyagot választ el, mely a legvége megkeményedve, a védőpaizsot szolgáltat. A második vedlésig a himes és nőivaruk közötti különbség külföldön, ekkor azonban a himes életében az a lényeges fordulat áll elő, hogy már nem vedlenek, hanem behásozódnak s ezen fehéres színű tokban alakulnak át szárnyas rovarokká. A himes, mint ilyenek, többre már nem táplálkoznak, mert egyedül feladatuk csakis a nőstények megmentésnyélésére szorítkozik. Ha ennek elteget lehet, akkor elpusztulnak, míg a nőstények a fa nedvének szivogatásával tovább végezk romboló munká-

gasságát, korát, származását apáról, anyáról s azt, hogy hol és mikor tekinthető meg.

K. M.

Aratógépek. (Felelet a 296. számú kérdésére.) A tapasztalat azt tanítja, hogy mindazon helyeken, amelyeken a vetőgép eljárat, aratógép is dolgozhat. A jól vezetett aratógép hegyen és síkon egyaránt jól dolgozik s e tekintetben már nem emelhető kifogás a munkája ellen. Ha azonban, mint kérdéstevő is említi, bogárhátra szántott és mely vízlevezető barázdák által terletlen két arató géppel, akkor minél előbb helyes lesz a vízlevezető barázdák jól jónni azért, rajon érdemes-e új terleten dolgozni. Ami a bogárhátat oly szélesek, hogy a gép rajuk megfordulhat s legalább 2 gépészlesek (2-3 méter) levágható, anélkül, hogy gép vagy járó keréke a bogárhátakat elválasztó barázdába kerülne, akkor géppel aratni lehet. A kis járókerék, mely az asztalt támasztja alá, helyelőtt a barázdába, de akkor azt a legelőbb állásba kell hozni, vagy az asztalt a kiskeréknél legmagasabbra kell állítani. Ha azonban a bogárhátakat elválasztó barázdák nem mélyek — a 20—25 cm. és nem meredek partu barázdák azt a gép háj nélkül átmege — akkor lehet a gépet a bogárhátra keresztbe is járatni.

A lejtő, domb vagy hegy nem határoz, Amíg a lovak buzni tudják a gépet, az arat. Fel nem dől, mert széles és sulyponja alacsony van.

Ami a kérdés azon részét illeti, hogy vajjon az „Adriance”-gé vagy a „Johnston” gépet vásárolja e meg kérésstevő, arra csak azt lehet válaszolni, hogy vegye azt, amelyik olcsóbb. A két gép közt van ugyan szerkezeti különbség, de ez a munka minőségére nézve ügyes munkásnál nincs befolyással. Az Adriance mindenesetre jó gép, azt sokszor behívnytatna a nagyobb alföldi köztől földeken vezetett munkánál.

I. S. P.

Buza fejtrágyázása. (Felelet a 297. számú kérdésére.) A buza fejtrágyázásának csak akkor van értelme, ha a vetés gyenge és e gyengeség a kedvezőtlen időjárástól és nem a talaj-savóságtól származik. A házias pánypangó, első sorban foszforosavat a vetés előtt kell megadni. Fejtrágyája csak chilisárlattal használható, melyből két holdanként 60—80 kgr. adandó, ennek fele kizavaszodóskor, fele a szárbaindás előtt hintendő a vetésre.

Cs. S.

Gabonarosták. (Felelet a 288. számú kérdésére.) A szolnoki rostaverseny alkalmával bemutatott gabonarosták közül több rosta bizonyult igen jónak. Ezek közt kiűnt a Buháné Ede gabonarosta, melyet jelenleg már Kühné Ede gépgyára is készít Mosonban. Azonkívül jók voltak a Szilgyási és Diskant által gyártott „Viktória” rosta (Kaphatók Miskolcon) és Kalmár turkevei rostakészítő rostaí. Hogy melyik rosta választja kérdéstevő, az függ a tisztított gabona minőségétől, illetve attól, hogy melyik az uralkodó tisztáltságos illetve gyom, mely rendszerint a többi közt a legtöbb. Ha pl. repcezők a legtöbb, akkor talán a Viktoria rosta felel meg, vagy Kalmár rostaí, melynek szitafülete nem csak egyszerű rízó mozgást végez, hanem egyáltalán jobbra-balra ingó — oscilla — mozgást is, miáltal olyféle eredményt ad, mint akézel mozgottat u. n. karéj-rosta. Ez esetben a repcezők összevet a szitafület közepe táján s onnan lezedhető.

Ha azonban egyszerű szitafülről van szó, akkor legjobban megfelel az „h.”-szelű mősztárostá, melynek szitafülete nem csak egyszerű rízó mozgást végez, hanem egyáltalán jobbra-balra ingó — oscilla — mozgást is, miáltal olyféle eredményt ad, mint akézel mozgottat u. n. karéj-rosta. Ez esetben a repcezők összevet a szitafület közepe táján s onnan lezedhető.

Vetőmag kiválasztására Kayser „Centrifuga”-ja való, mely ugyancsak Kühnéől szereshető. Ha a kérdéstevő tudja, mily anyag szitafülről van szó, akkor lehet esetleg egy

rostát kijelölni. Általánosan minden kiválasztást egy arató jól végző rosta ninc. I. S. P.

Szőlővessző trágyázása átalakításai. (Felelet a 289. számú kérdésére.) A szőlővessző trágyázásánál apránként összevágás és a komposzt jól keverve lehet trágyázni átalakítani. Ha pedig komposzt telepe ninc, akkor leggyorsabb eljárást az öszervágot venyigit a szőlőrosta közé elhinteni és aláítani, vagy alkalmazni.

Cs. S.

Lóherések gépészése. (Felelet a 290. számú kérdésére.) Azra nézve, hogy a herés gépészetenél az apránként összevágás és a komposzt kísérlet utján lehet a legjobb feleletet nyerni. A talaj elemzéséből erre a kérdésre határozott választ nem nyerünk, mert előfordult akárhányszor, hogy mesztalajban is sikerrel használható a gipszet. Azt különben, hogy mesztalaj-e a talaj vagy nem, minden gazda maga meghatározhatja. Vegyen a legközelebbi győgszertárból egy kis tégel sósavat, tegyen egy tálra a megvizsgálandó talajból egy maroknyit és csöpögtesse a talajra sósavat. Ha a talaj pezseg, akkor meszt elegendőt tartalmaz, ha pezsgés nem mutatkozik, a talaj mésztalaj.

A herés gépészése legcélszerűbben oly módon vezetetik, hogy öszszel két holdanként 2-3 g gipsz szóratik a herésre. Ha 1-2 hold megpézsgatik és a szántótermes e területen nagyobb, mint a hasonló nagyságú nem gipszest területen, akkor a gipszest helyen való, különben nem.

Cs. S.

A gödöllői baromfitenyésztőtelep és munkásnépiskola. (Felelet a 291. számú kérdésére.) Czelja első sorban az állami fajbaromfitelep, s másodikban a magánfityesztők részére fajbaromfi tenyészállatok állásítani s ezek tenyésztésénél gyakorlati képzést nyújtani oly egyneknek, a kiket egyes nagyobb baromfitelek, mint baromfiteleknek saját tenyészésükben alkalmat óhajtának. E végől az iskolánál kétféle tanfolyam tervezetik, egy férfi és egy női. Az előadások kizárólag gyakorlatiak lesznek, elméleti előadás csupán a gyakorlat előadások kellő megértésére fog szorítkozni.

Egy-egy tanfolyam tartama 5-6 hónap lesz. A tanfolyamra minden egészséges szervezett nő vagy férfi jelentkezhet. Az intézetben az ingyenes lakást, elmeztést és havi 4 ft. készpénzt fognak kapni. Az első tanfolyam valószínűleg már 1899. év végén fogja kezdeté venni.

—II—

Szemelevények a hét történetéből.

A Vaskapu.

Nagy áldozat és fáradozás árán el van hártva a Dunának a közlekedés útadára, mely ezt a vizutat a Vaskapunál a melyebb járatu hajókra nézve használhatná tette. Magyarország majd 20 millió forintjába kerül a Vaskapu szabályozási munkája. Ennek a műnek a keresztülvitelére Magyarország nemzetközi szerződésen alapuló mandátumot kapott. Tudvalegő a dunai hajózás az összes partmenti államok és Diskant által vezetett szerződés azonban megújja a jogot Magyarországnak arra, hogy a kiépített esztorán áthaladó hajóktól a befektetett összeg kamatainak és törlesztésének fedezére vámokat szedjen. A magyar kormány ezt a vámlételeket tényleg megállapította már s a tarifát legközelebb alkalmazásba is veszik.

A vámlétek megállapítását a magyar kormány nem teljesen szabadkeze volt. A vámlé megállapításánál alkalma nyílt volna tehát arra, hogy a dunai forgalmat a magyar érdekek javára egyenként szabályozni. Tényleg a tarifában a kedvezményezés politikája nem jut kifejezésre, mert az összes nemzetiségű hajók ugyanazon vámléteket alá esnek. Eppen a külföldiek tehát azok, amelyek nem tehetik azt

a szemrehányást, hogy a magyar kormány mandátumában adott jogánál fogva a hazai közlekedési érdekeket igyekezett volna fávörözni.

Nem jánal jogtalanabbnak tűnik fel az, hogy most egyfőle Románia s másfőle Ausztria feljajdul a Vaskapu-vámilleletek magassága ellen. Románia nék persze az volna az érdeke, hogy minél előcsöbben jussön hozzák a nyertes-ményével, Ausztria pedig azt szeretné, ha a Kelet felé ezután is akadálytalanul hajózhathá nyári termékeit.

S igazgatásban is, hogy a Vaskapu vámi első sorban is ennek a két államnak a felé befelé irányuló forgalmára nehezédek. De hogy mi teszük Románia nék és Ausztria nék, az itt most számba sem jöhet, mert bizonyos hogy a magyar területen s a magyar pénzén épült esztorán nék az a czélya volt, hogy azon román vagy osztrák közlekedési politikát csináljanak.

A mi szempontunkból annál jobb, minél magasabb a vám, mert annál nehezebben juthat hozzák a Kelet buzája és tengerje, amire semmi szükségünk nincsen. Kérelm ternoél szomszédainkra egyáltalán semmi szükségünk, mert el tudjuk magunkat látni kenyérel is, hussal is. Szükségünk van azonban mégis a Keletre a kölcsönöségnek azon elvénél fogva, hogy ott iparizsikeinket elhelyezessük. De lám, az osztrák sajtó magatartásából meg tudhatuk, ha eddig nem tudtuk volna, hogy az olcsó kiúthatsz érdeke is elsősorban osztrák érdeke és nem magyar. A Vaskapu azonban nem szolgálatul egy a jobb és baloldali szomszédjaiszerint való vámpolitikáikat. Hivatás és helyett az, hogy a magyar érdekek szempontjából hasznosítassék vámszedési jogunknál fogva.

Reméjük ezért, hogy kormányunk az illetékelten beavatkozás ezután ridegen visszautasítja s a vámlételekekből egy fabaték sem enged.

Magyar nemzeti agrarpolitika.

Ez cím alatt a „K. H.” sajtóközlöny, melyről ezután először vesztünk tudomást, egy közleményében a magyar földpolitikával foglalkozik. Legközelebb ismertetik egy tekintélyes napilapnak érzeséni fejtegetéseit, melyek a Bekics Gusztáv tolla alá kerültek tük. A „K. H.” cikkizirója ugyáztízik a magyar földpolitikáról eből a közleményből vett először tudomást, mert a földpolitikailag inangurálásra vonatkozó fejtegetéseket egyesesen Bekics-tanonk nevezi. Azt is mondja a cikkiziró, hogy magyar nemzeti eszmét szolgáló agrarpolitika ma még ninc. Két oly nevezetes felelődes ez, amelyet nem hagyhatunk szó nélkül.

Ajánjuk a cikkizirók, hogy olvassák el az 1896-évi gazdaságpolitika trélmás jegyzőkönyvét. Tapasztalni fogjuk, hogy azokban, mely minden irányban kiépített agrarpolitika alapelvei vannak lerakva. Ez a politikai két kézen van: már régen s minden kérdésre határozott feleletet találhat benne az érdeklődő. Hosszu sorokat találhat ott a hitbizonyok, telepítések, parcellázások s az összes földbirtokpolitiák vágó kérdések felől. Anyit legelőbb is szerénytelenség nélkül állíthatunk, hogy ezekben a kérdésekben a kiforrott nézetek nem Bekics volt az első tölcsmá. Nyugodjék meg tehát a „K. H.” abban, hogy valamin Bekics Gusztávot nem ő fedezte fel, akként az agrarpolitika fundamentumának lerakása is megtörtént már. Ha tovább vizsgálódunk a „K. H.” kissé elköve bír, de ez is fel fogja fedezni.

A borharmisatások ellen.

Három gazdasági egyesület is felírta a kormányhoz a bortörvények, illetve a végrehajtási rendelet megszigorítása érdekében. Az erdélyi gazdasági egyesület a bortörvényt magát jónak tartja, csak a végrehajtást kívánna más alakokra fektetni. A végrehajtó-szervezetek oly

módon óhajtani tökéletesíteni, hogy borellen-
őző bizottságok helyett, felelőseket és rende-
seket díjazott borbiztos állásokkal kénytelen.

Az országgyűlés gazdasági szükségletét szin-
ten a végrehajtás szigorítását tartja szükséges-
nek. E végből a vizsgáló és ellenőző bizott-
ságok szaporítását s ellenőrzési jogkörük
szélesbítését kéri.

A veszprémi gazdasági egyesület az olasz
borok szigorú vizsgálatát és a törköllyorkészít-
és elállítását kéri.

A végrehajtás szigorítására irányuló óhaj-
okkal az illetékes hozzájárulók részéről napról
napra találkoznak; ezek között lényeges külön-
bseg nincs. A törköllyor készítésének ellátásában
azonban nem mindnyájan értünk egyet, mert
nemzetünk szerint a törköllyor készítését eliti-
tani gazdasági használatra legalább is méltány-
talanság volna. (B)

VEGYESEK.

Mal számunk tartalma:

Oldal.

AZ OMGÉ. közleményei.	675
Szólemelés és borászati bizottság ülése.	675
A közpörtek. Tomka Emil.	676
Szemelvények a hét történetéből.	681
Növénytermelés.	
Aiatok a burgonya okoskerti termesztéséhez. Játka	677
Ferenc.	677
Állategészségügy.	
A sertésvész Magyarországon.	678

Gazdasági állattan.

A kagylós paizsettről Dr. Székely Gyula.	679
Levelészekről.	680
Gyegyek.	682
Kereskedelem, tüzede.	683-684
Szerkesztői híretek.	684

Bossányi László halála. Bossányi László
1848-49-iki honvédszót, volt országgyűlési
képviselet, Pestvármegye bizottsági tagja, vasár-
nap délután 3 órakor, 78 éves korában szív-
szélhűdés következtében meghalt rákospalotai
villájában. Bossányi már korá ifjúságában te-
vékeny részt vett a közigyűekben s a szabad-
ságharcz kitörése előtt négy évig volt Nyitra-
kormánybiztos segéde küzdött végig; 1849-ben
aztán elfogták és nyolc évszámra várfogságra
ítelték. Terézvárosban raboskodott id. gróf
Károlyi általán együtt, míg 1850-ben mind
a ketten golyósejt nem kaptak. A rabóságban
kötött barátságának csak gróf Károlyinak
1881-ben bekövetkezett halála vetett véget.
Bossányi a Deák-párt, majd a szabádszói párt
híve volt. Több ciklikusban koraszófi képviselő
a gödöllői kerülettel, míg 1892-ben a függet-
lenségi párti Városlégi Körtársulatban szemben
kisebbségben nem maradt. Az elhunytban az
OMGE. is egyik legrégibb alapítóját gyá-
szolja.

**Díjlovaglási és díjgratársi ver-
seny.** Az OMGÉ. a budapesti Tattersall r.
-társasággal karöltve s a földművelés-
ügyi miniszter, valamint Budapest székes-
főváros támogatásával f. évi május hó
24-én rendezti a Tattersall versenydíj-
lovaglás díjlovaglási és díjgratársi versenyét.
A rendező-bizottság még az előző
évkéni is számosabb és értékesebb tisz-
teletdíj áll rendelkezésre, ami a verseny
sikerét eleve biztositja. A nevezési
határidő május hó 16. déli 2 órakor
jár le. Nevezések csak a rendező-bizott-
ságnál kapható bejelentési ívekben fogad-
tathatók el. Nevezési díj minden egyes

nevezett lot után 5 korona. A verseny
tervezete, valamint bejelentési ívek az
OMGE. titkári hivatalánál kaphatók.

Gazdasági előadások Veszprémben.
A Veszprémi gazdasági egyesület a Gazdasági
Egyleteket Országos Szövetségétől segítve
Veszprémben folyó évi május hó 13., 14. és
15. napján gazdasági előadásokat rendez,
melékek programja a következő: *Május
hó 13-án: Cseklő István m.-órári gazdasági
akadémiai tanár „A lótenyésztésről” és „A
szarvasmarhatenyésztésről”.* Dr. *Kendényi
Tamás* akad. tanár „A műtrágyák alkalmazásá-
nak alapelveiről” és „A borászat alapelveiről
az újabb kutatások nyomán”, *Ujhelyi Imre*
akad. tanár „A sertésvészről”, *Május 14-én:*
*Ujhelyi Imre „Az állati gümőkóróról”, Cseklő
István „A sertésenyésztésről”, Cserháti Sándor
„A műtrágyázás gyakorlatáról”, Mezey Gyula
„Az ojtványzóllékkal való védekezésről”, *Május
15-én: Cserháti Sándor „Az okoskerti talajmű-
velésről”, Mezey Gyula „Az ojtványzóllékö-
rögnak előadásokat tartani.**

Olcsó Thanaton a gazdáknak. A francia
földművelési miniszter hivatalos lapja úján
tudatja a gazdákat, hogy a gazdasági egye-
letek s egyesek megkezdésénél megkezdve, a
penzügyminiszter a Thanaton árát, melyet az
állami dohánnyárák állítanak elő — 25% á-
rcedeménnyel bocsátja a gazdák rendelkezé-
sére s hogy azt 5 literes edényekben az ország
bármely dohánnyózdájában kaphatják. Már most
az egész országban, a nikotinban gazdag
dobány április hó 1-étől kezdve 13 Liter 50
cm.-ért kapható a fentebb említett adagban.
A Thanaton a sok fűregálamiattal
küzdő gazdáknak égető szükségük van náunk
is. Végre ártat illetőleg, ha nem is panszokod-
hatunk, csak az a baj, hogy a gazdák zöme
azt nem tudja, hol szerezzék be azt? Először
illetőleg csakugyan a francia példát kellene
követnünk s helyienvéve lenne, náunk is az
elárusítás jogát a gazdasági és borászati egye-
leteknek megadni. A Thanaton forgalmába
jutásának megkönnyítése tárgyában az OMGÉ.
már ismétellen felirt a kormányhoz. Most a
francia példából látjuk, hogy ezen szer
népszerűsítésének a közegészségügyi szempontok
egyéáltalán nem állják útját.

Nemzetközi állatorvosi kongresszus.
A folyó év augusztus havában Baden-Badenben
fog összejárni a VII. nemzetközi állatorvosi
kongresszus. A földművelésügyi miniszter ezen
kongresszusra dr. Hutyra Ferenc állatorvosi
főiskolai igazgatót, dr. Ráde István állatorvosi
főiskolai tanárt és Tátray János, a minisz-
terhez becsott állami főállatorvost, kép-
viseléseket kiküldötte.

Magyarországi Kertészek nyugdíjfizetése.
Mauthner Odón nagykereskedő cégé fenállásá-
nak 25-ik évfordulója alkalmából elhatározta,
hogy folyó esztendőben, ha kortársai száma
s megalapítja „A magyarországi kertészek
nyugdíjintézetét”, egyelőre ezer forintnyi összeget
adományoz annak az egyesületnek, mely így
nemes célj elérését tűzte ki céljául. E fel-
ajánlott összeg a megalkotandó kertész nyugdíj-
egyesület rendelkezésére áll, még pedig úgy,
hogy kamatit is már a kertész nyugdíj-egyesület
hozzáfolyt. *Mauthner* felhívására egy fo-
varosi „Kertész otthon” létesítésére is buzdítja
a kertész közönséget. Kívánjuk, hogy sikerüljön
szép kezdeményezése, melyért teljes elismerés
illeti meg.

Új bortértékesítő szövetkezet. A bada-
csenyvidéki szőlősgazdák *Horteleny* Ferenc
gazdasági egyesületi elnök kezdeményezésére
bortértékesítő szövetkezetet alakítottak, melynek
székhelye Tapolca lesz. A szövetkezet
máig is 50 horteremlék lépett be, 300 katas-
teri hold szőlőterülettel s az alakuló közgyűlés
távirattal lekezdéssel üdvözölte *Darányi* Ignác
földművelésügyi minisztert a bortermelési érde-
ke védelméért s a bortértékesítés előmozdítá-
sára irányuló idővs tevékenységéért.

ALAPÍTOTTÓK 1872.

SCHOTTOLA ERNŐ, BUDAPEST.

Műszaki közp. üzlet:

Gyár:

VI., Andrásy-út 2. VI., Révay-u. 10.

Fonóci-repálató.

(Saját telepen.)

Gőzcséplőgépek javítására és felzáróására ajánlok

Dobsinek

bármely kívánt profilban,

Kenőszelenczék

minden létező rendszerben,

Csapágyfímet

legkíválóbb minőségben,

Sajtjakt

legjobb színűből,

Kenderhevedereket

duplán és háromszorosan keresztező szövet, val-
mint a hozzávaló plék feltevesőrepek.

Réteó-fém

széleti ezikben.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Remingtoné az elsőség!

KIVONAT

a magy. kir. földművelési miniszterium
1899. április 17-én 1960/1899. sz. a.
kelt leiratából.

T. Glogowski és Társa cégének.

BUDAPEST,
V., Erzsébet-tér 16.

„A m. kir. folyam- és kulturmér-

női hivataloknak 28 drb. írógéppel

és sokszorosító készülékkel leendő el-

látása szerződésből f. évi január 30-án

versenyfolyamot beérkezett ajánlatok

közül a bemutatott írógépekkel vég-

zett próbairások és a 8 különféle ren-

szertű írógép szakszerű megvizsgálása

alapján a földművelésügyi magy. kir.

Minister úr f. évi április hó 8-án kelt

11098. sz. rendelete szerint **Glogowski**

és Társa budapesti cég által ajánlott

eredeti „Remington Standard” írógép

és Edison-mimeograph szállítáraso-
vontkozó ajánlatot fogadta el.”

BORHAMISÍTÓ ELITÉLÉSE.

Neustadt Ignác miskolci lakos borkereskedő II. elítélése.

3690/V. a. kih. 898.

Harmadfoku ítélet.

Borsod vármegye közönségének MISKOLCZON.

A vármegye alispánjának 1898. évi április hó 17-én 141. kih. szám. a. kelt másodfoku ítélete, mely szerint Miskolcz város rendőrkapitánya által hozott elsőfoku ítélet részbeni megváltoztatásával és kiegészítésével **NEUSTADT IGNÁCZ** miskolci lakos borkereskedő **törkőlyborknak megjelölés nélkül betárolása és forgalomba hozatala által elkövetett** s az 1893. évi XXIII. t.-cz. 3. §-ának 2. bekezdésébe ütköző kihágás miatt ugyanezen t.-cz. 5. §-ának b) pontja **200 frt pénzbüntetésben**, behajthatlanság esetén 20 napi elzárásban, továbbá **81 frt 56 kr. eljárás** és a felmerülhető tartási költség, nemkülönbén a **hiányzó bormennyiség értéke fejében 256 frt 27¹/₂ kr.** összeg megfizetésében marasztaltattott el, s végül a borknak palackokban való elárúsítási jogától, valamint korcsmaszerü üzlet gyakorlásától egy évi időtartamra megfosztani, az ítélet pedig jogerőre emelkedése után a helyi lapokban közzététetni rendeltett, az elmarasztalt által közbetett, felebezés folytán felülvizsgáltatván, vétség tekintetében, nemkülönbén az eljárás költsége és a hiányzó bormennyiség értéke fejében megállapított összeg megfizetését kimondó részben indokálnál fogva helybenhagyatik, minősítés és büntetés mérvét megállapító részében ellenben megváltoztatattik, s panszolt mesterséges borknak forgalomba hozatala által elkövetett, s az 1893. évi XXIII. t.-cz. 2. §-ába ütköző kihágásban mondatik ki vétkesnek s e miatt az idézett t.-cz. 5. §-ának b) pontja alapján tekintettel azon súlyosító körülményre, hogy panszolt f. évi július hó 15-én 2096. kih. sz. a. hozott ítélet III. foku ítélettel ugyancsak mesterséges bor forgalomba hozatala miatt *egy ízben már jogerőre emeltetett*, 15 nap különbeni végrehajtás terhe alatt fizetendő s az 1892. évi XXVII. t.-cz. 3. §-ában jelzett célra fordítandó 300 frt pénzbüntetésben, nem fizethetés esetén 30 napi elzárásban és a felmerülhető tartási költség megtérítésében marasztaltott el. Ezen ítélet az I. foku ítéletben említett helyi lapokban kívül még a Borászati Lapokban (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz. a.), a Szőlészeti és Borászati Lapban (megjelenik Kassán), a **Köztelekben** (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz.), a Budapesti Hirlapban, a Pesti Hirlapban és Magyarország című lapban panszolt saját költségén közzététetni, továbbá az 1897. évi 53850. sz. kereskedelemügyi miniszteri rendelet 25. és 35. §-ai értelmében az illetékes boremelőző, nemkülönbén az állandó borvizsgáló szakértő bizottsággal, végül a mesterséges borknak ítélt hiányzó bormennyiségért a természetes bor után járó állami borítaladó kiszabása végett az illetékes kir. pénzügyigazgatósággal közöltetni rendeltetik. Fentí megváltoztató értelemben való hozandó az ítélet, mert a seprőbör, ha abba víz kevertetik a fent idézett kereskedelemügyi miniszteri végrehajtási rendelet 6. §-ának 4. és 6. bekezdési értelmében mesterséges borknak tekintendő. Mint-hogy a budapesti állandó borvizsgáló szakértő bizottság a panszolt borából vett III. sz. mintát vízzel kevert seprőborknak nyilvánította, kétségtelen, hogy jelen esetben a III. sz. mintának megfelelő 12 hordban a panszolt pinczéjében talált összesen 1708 és ¹/₂ liter ital nem törkőlybor, hanem mesterséges bor volt.

Budapesten, 1899. január 17-én.

Mint-hogy pedig az iratokból kitéhnik, hogy a panszolt pinczéjében foganosított mintarételt alkalmával (1897. február 13-án) összeirt azon 1708¹/₂ liter készletből, melyet a borvizsgáló bizottság mesterséges borknak nyilvánította, a zárlat foganosítására végett ugyanazon évi október 1-én tartott helyszíni szemle alkalmával semmisen volt feltalálható, nyilvánvaló, hogy a mesterséges bort panszoltatt eladta. Azon állítása panszoltatt, hogy a hiányzó italokat munkásai fogyasztották el, eltekintve attól, hogy ezen állítást mivel sem bizonyította, nem fogadható el, mert az első és második helyszíni szemle között hét és fél hónap telvén el, a hiányzó 1708 és ¹/₂ literből egy hora 230 liter, egy napra pedig csaknem 8 liter esik, annyit pedig egy 250—300 hektoliter készlettel bíró pincze munkásainak naponként bizonyára nem ad a tulajdonos.

Mint-hogy különben a jelen esetben meg van állapítva, hogy a hiányzó mennyiség mesterséges borknak nemcsak pénzért való eladása, hanem annak bír fejében a munkások részére való kiszolgáltatása is a forgalomba hozatal fogalma és az 1893. évi XXIII. t.-cz. tilalma alá esik, kétségtel sem szenved, hogy panszoltatt mesterséges bort hozott forgalomba. Panszoltatt azon állítása, hogy az 1896. október 18-án Orián Bertalan miskolci lakostól 12 hordbó petiotizált bor, azaz törkőlybort vásárolt, ez esetben bí jelentőségével sem bír és pedig először azért nem, mert panszoltatt mivel sem igazolta azt, hogy a nála kifogásolt italok ugyanazonosak lettek volna azzal, hogy a nála kifogásolt italo (ugyanazonosak), a melyet ő Orián Bertalantól vásárolt, sőt az a körülmény, hogy ő nevezett törkőlybort vásárolt, holott az ő készletét a borvizsgáló szakértő bizottság seprőborkból vittel készített mesterséges borknak nyilvánította, inkább az ugyanazonosság ellen szól.

De nem bí jelentőséggel panszoltatt ezen állítása azért sem, mert ha az ugyanazonosság meg is lenne állapítható, ez nem változtatna azon tényen, hogy a mesterséges bort **NEUSTADT IGNÁCZ** panszoltatt forgalomba hozta, s ezzel a kihágást tényleg elkövette. Végül az ítéletnek azon része, mely szerint panszoltatt a borknak palackokban elárúsítási jogától, valamint korcsmaszerü üzlet gyakorlásától egy évi időtartamra megfosztatni rendeltett a kereskedelemügyi miniszter ural egyértelmű megemmisítettik, mert **NEUSTADT IGNÁCZ**, ki az ügyiratok szerint borkereskedő ebbeli üzletelő az 1884. évi XVII. t.-cz. 155. §-a szerint nem tiltható el, mert a szakasz borkereskedőkre nem vonatkozik. Mint-hogy azonban a jelen esetben az áll. hatalmási jövedékről szóló 1888. évi XXVII. t.-cz. 10. §-ának h) pontja alkalmasságban van helye, mely szerint attól, aki „bármily ital hamis név vagy cím alatt hoz forgalomba” az *italmérésre vagy kismértékben való eladásra szüo engedély* megvonható, ennél fogva elrendeltetik, hogy ez irányban szabályszerű intézkedés végett az illetékes kir. pénzügyigazgatóság megkeressék. Erről a vármegye közönsége 1898. évi május hó 27-én 244. kih. sz. a. kelt alispáni jelentés csatolmányainak visszaküldése mellett, további eljárás végett értesítettik.

A m. kir. belügyminiszter meghagyásából:

Dr. Sélly s. k.,
málszteri tanácsos.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-kört 8.

Alakult 1894. évi en.

Elnöke: TELÉKI GÉZA úr.

Alnöke: CASOVSKY BÉLA.

Kezeltatók tagok:

ANDRÁSSY GÉZA úr, BEJANOVICS SÁNDOR, DOSSYFFY ARISTID, PÖSPÖKY EMIL, RUBINIK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZELÁSY ZOLTAN, SZÖNTI ZSIGMOND, TELÉKI SÁNDOR úr.

Vezérigazgató: SZÖNTI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdasági általános elismertetés szerint egy a tiszti a felbontás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdasági élet évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (panschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjával tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

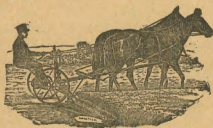
A takarmány és szalmáseleség

hivatásán egy intézetnél sem eszokolható oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszti díjait 5% díjengedményben részesülnek. Kiszáraztatott, ha hasznalható, egy csomóban, és külön-külön ajánlattal terményeket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-kört 8. sz.) és a vidéken létesített ügyosztóknak. 5024

Saját gyártmányu

„Darling” fűkaszalóink

„Handy” marokrakó aratógépeink

felülmúlják ugy ezelszerű szerkezet, mint tartóság tekintetében az eddig nálunk ismert összes amerikai gyártmányokat. E mellett jelentékenyen olcsóbbak a magas várn- és fuvarképeséggel, behozott amerikai gépeknel.

Arájánlattal és esetleges felvilágosítással szives megkeresésre készséggel szolgálunk.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárok

☛ ☛ BUDAPEST, ☛ ☛

V. ker., Váci-kört 60. sz.

Ugyanott szénaforgatógépek, lövegrobotyék, (széna-és gabonagyújtók), gőzcséplőkészletek, kazalozók stb. nagy választékban.

Komposztírozott trágyát

leszállított árban, kisebb és nagyobb mennyiségben, ország bármely irányában van lán szállít.

Budapest—Szt.-Lőrinczi szemétszállító vasút IX., külső Útjel-út.

Hivatalos vizsgálat bizonyította, hogy ez a trágyával és pecsenyédűvek tartalmával összehasonlítva 2-3 szig. értéki telg; sokszorosára föltámaszja a közönséges istálló trágyát. Minden kísérletbizonyítás kiemelkedő szelgét felvilágosítással, nyomatlan kitérő vegyborlát (analízis) felet szemétszállító vasút igazgatóság.

☛ Nyelvertesében bérlik a vasuti állomás estély a vasuti szövetkezet nélküli közönség. ☛

Eladó birtok.

Pest megye Tápó-Szele községben eladó 7815

☛ egy uri lakház ☛

9 szoba, melléképületek, dísz- és zöldes kerttel, 8842 □-ól terület. E belsőég mellett van még 17898 □-ól szántó és rét. Értésítési ad

TÓTH JÁNOS ügyvéd Tápó-Szelén.

A szegedi

I. mezőgazdasági orsz. kiállítás

katalogusa

részére hirdetések felvételnek

a „Köztelek” kiadóhivatalában, Budapest, IX., Útjel-út 25.

és a kiállítás hirdetési irodájában, Budapest, IV. Váci-utca 9.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete

Budapest, Köztelek.

Utbaigazítással, felvilágosítással szolgál minden adózási vagy műszaki kérdésben.

Hivatalos lapja a „Magyar Szesztermelő” nélkülözhetlen támasza a gyakorlatnak.

Egyesületi tagok ingyen kapják.

Egyesületi tagját egy évre 10 frt. a „MAGYAR SZESZTERMELO” előfizetési ára egy évre 5 frt.

7144

Örökös gyertya

Korszákalotó találmány, megbecsülhetetlen értékű szálalók, háztartások és minden egyes háztartás részére. Ára darabonként csak 60 kr. (A pénz előleges beklüése mellett portómentesen megküldve.)

KARL BENDER I., WIEN VI. K.

Nincs többé **PERONOSPÓRA.****Vitrolin.**

A legjobb és legbiztosabb peronospora elleni szer.

Kolozsvárt kapható **BURGER FRIGYES** gyógyszerárú kereskedésében.

Aránylag olcsóbb, mint bármely más szer, mert kiadóbb, erősebb és teljesebben peronospora mentesse teszi a szőlőket, burgonyát, veres szőlőt stb.

Árak: 1/2 kiló **40** kr., 1 kiló **80** kr., 6 kiló (1 holdnyi területre elegendő) **4** ft **50** kr.Egyedül kapható: **LÁSZLÓ JÓZSEF** gyógyszerésznél és vegyszert laboratoriumában Mares-Ujvárt, Erdély.**Eladó****szőlővessző.**

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„istvántelki immunis“ homoktalaju

szőlőjéből a következő

európai és amerikai szőlővesszők eladók.**1. Gyökeres európai vesszők.**

Olasz Rizling	8,000	ezre	16	ft
Mézes fehér	1000	•	16	•
Chasselas blanc	1000	•	16	•
Nagy Burgundi	1000	•	16	•

2. Sima európai vesszők.

Olasz Rizling	29,000	ezre	8	ft
Nagy Burgundi	10,000	•	8	•

Mézes fehér	6,000	•	8	ft
Szent-Lőrincz	4,000	•	8	•
Nemes Kadarka	500	•	8	•
Veltelini piros	6000	•	8	•
Madalaine angvine	2,000	•	8	•
Tramini piros	7,000	•	8	•
Piros Bakar	4,000	•	8	•

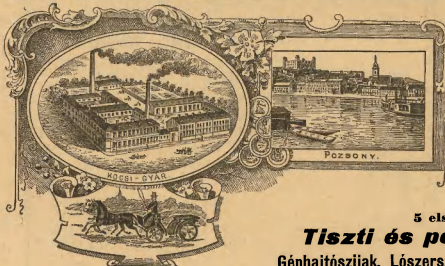
4. Sima amerikai vessző.

Jaquez	4,000	•	8	•
-------------	-------	---	---	---

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

igazgatójához

Budapest „Köztelek“ intézendők.Az elválasztás tavasszal történik a megrendelés sorrendjében. A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralévő rész istvántelki szőlők be-
Csomagolását és vasútra szállítását ezenként 1 ft számítatik.**Igazgató.****HIRDETÉSEK**felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
től-ot 27-ik szám.Az aratásra
és szőlés takarmány adn-
golására aszék fel tartásának tekintve
szőlők a szőlőművelésnél.
Egyeztet mindenféle
Gazdasági kérdések
megoldására, hogy az elad-
mány, levezetés, borsók szor-
dásból készíti, legújabb
szőlőművelés
Tudós iratok körüli**Csász. és kir. udv. szállító.****Kizárólagos szabadalom.**

Egy kísérlet elég!

EXSICCATOR.Fontos földirtkosoknak, háztulaj-
donosoknak, szőlőirtkosoknak,
gyárosoknak, börgyáraknak.
Mindennemű penészgombát- és fal-
nedvességet gyökeresen kilrt, úgy
hogy ezek többé nem kerülhetnek
felszínre, 10 000 elismerés!
Ezen szer a kontinens minden hasonló
szertét felülmúl.**Ismeretetés ingyen.**

Magyarországi vezérképviselő:

Bárdos és Brachfeld

műszaki áru üzlete

Budapest, VI/7., Gyár-utca 23.**Vöröstarka tinó****és üsző**legprímább, 1—2 esetleg 3 évesek és pedig hivatali való ökrök el-
adására és későbbi szerződésre 7326**lehetősebb árért vállalkoznak**
WEILLER és EISNER Kis-Czelli kereskedők.**MARSCHALL A.**kocsi-, hajtó-, lovagló- és istállószergény,
gőzfűrésze és fahajlító telepe
Pozsonyban, III., Grössling-utca 16. sz.

Ajánlja:

landauer broom, félfedeles, nyitott vadászokcsijait
és hintőit, igen könnyű és elegáns kivitelben és
a legkülönfélébb alakokban.

5 elsőrangú éremmel kitüntetve.

Tiszti és polgári lovagló eszközök!

Géphajtószijak, Lószerszámok, uri fogatok és gazdasági lovak részére.

Mintaraktár a kecskedelmi muzeum állandó kiállításában Budapesten, Városliget.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Gróf Károlyi Lajos jószágfelügyelősége, Tót-Megyeren.

Loárverés.

Tótmegyeren mélt. gróf Károlyi Lajos ur méneséből
f. évi Április hó 29-én délelőtt 10 órakor
kezdendő árverésen a következők

Iovak kerülnek eladásra:

- 3 db 5 éves félvér hámos kanca
- 1 „ 4 „ telivér kanca
- 6 „ 4 „ félvér kanca } betanítatlan
- ll „ 4 „ félvér herélt

Netherawon, Preferment, Bögöncz angol telivér ménék ivadékai:

Továbbá:

- 1 db 6 éves pinzgauai hámos kanca
- 3 „ 5 „ „ „ „ „
- 1 „ 5 „ „ „ „ „
- 3 „ 4 „ „ „ „ „
- 2 „ 3 „ „ „ „ „

Végre:

10 db öreg mustra ígás kanca
5 „ „ „ „ „ herélt ló

Előzetes bejelentés esetén a tótmegyeri állomáson fogatokról gondoskodva lesz.

Jószágfelügyelőség. 777

Porcellán-zománccfestékekkel

Falakon és mennyezetenek oly moható, igen elegáns és évekig tartó műzet díszítésként, melyben pásztor és gonahaképzés teljesen elhárít. — Gardiaski díszekben, uradalmakban, tejjárda-szobákban, évek óta kitűnően bevált, tej- és vajkezelési helyiségek, kópházak, konyhák, fürdőszobák, kiscsok, stálicsok stb. részére, valamint mindezt, ahol tisztaságra nagy gondot fordítanak — alkalmasára rendkívül egyszerű és olcsó. — Szakkörökből való számos elismerő nyilatkozattal, mintával, szinkrátyával és prospektussal szívesen szolgalmak az egyedül gyárosok.

LUTZ EDE és TÁRSA POZSONY, Gyár-ut 20. sz.

„ADRIA“ m. kir. tengerhajózási részvény-társaság.

Vezetőigynöksége: **HOFFMANN S. és V., Budapest.**
1899. április havában a következő gőzöcsök fognak közlekedni:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1899. Április
Pizma	Liverpool	Samarita (C. L.)	1-10
„	Liverpool	Flaminia	1-10
„	Rotterdam, Antwerpen	Sicilia	5-12
„	Liverpool	Diana	5-12
„	Honn	Tyria (C. L.)	6-16
„	Honn	Szent-László	5-15
„	Bucaresta*)	Károly Király	6-15
„	Londen	Nerva	10-20
„	Liverpool	Károly Király	15-20
„	Barcelona Valonda*)	Miklós Király	20
„	Sancti Spasiani	Szent István	20
„	Gibraltar) Londen	Haros	20-30
„	Alger) Glasgow	S. Gy. L. Józ	20-30
„	Hull, Newcastle OT	Szaragna C. L.	20-30
„	Bordaux*)	Edna	20-30
„	H. G. Antwerpen	Széchenyi	20/IV-IV.
		Dak	20/IV-IV.

I. Ha a célra indítás előtt 8 napnál Tenger, Alfr. vagy Gibraltar kikötőbe elengedni rakomány be nem jelentést, az igazgatólag fennmarad a szagának a jogot, a kikötőt nem értelem.
*) Csak jószág viszonylatára a célra Tricolor is fennmarad.

Liverpool	Triest-Flume	Flaminia	1-10
Londen	„	Edna	1-10
Honn	„	Zsely	5-12
Liverpool	Flume-Triest	Cypria (C. L.)	10-20
Londen	Triest-Flume	„	10-20
Londen	„	Zsely	10-20
Rio de Janeiro, Santos	„	„	15-25
Liverpool	„	Mathovias	20-30
Antwerpen	„	Háborog	20-30
Glasgow	Flume-Triest	Románia (C. L.)	20-30
Liverpool	Triest-Flume	Károly Király	20-30
Bordaux	„	„	20-30

Közlekednek szolgák. A Pizma-Blatia-Szolozs-Morenillo vonal. Flaminia) Árpád 5-10. Andrády*) Bécs, Adria 20-30. Tisza*) Gőz) Endi Maresca) Menedé) Miklós Király*) 3-4. Tisza*) Gőz, Szarag*) 10-20. Árpád*) 20-30. Andrády*) 30-40. Endi Flume*)

A Deering-féle fűkaszalógépek,
marokrakó-aratógépek,
kévekötőgépek és
szénagyűjtőgépek (ló-gereblyék)

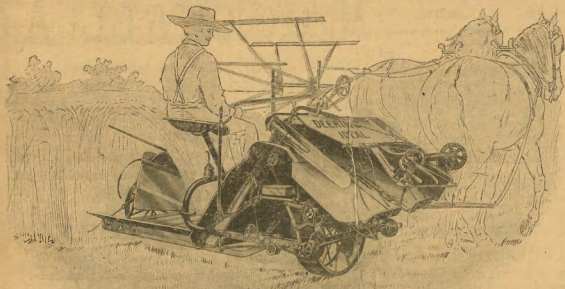
a világ legjobb

ilynemű gépei, miről számos gazdának a „Köztelek“ mai számában közzétett elismerő levele és a különböző versenyeken — legutóbb Mezőhegyesen — nyert első díjak, bizonyítgat tesznek.

Ausztria-Magyarország kizárólagos képviselője:

PROPAR SAMU
Budapest, V., Váci-körút 52.

Arjegyzék és felvilágosítás ingyen és bérmentve.

Hirdetés 10 peng 50 kr. ...

KIS HIRDETESEK.

Fontosabbakat ...

Csalik oly levelekre válassunk, melyekkel választás szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Irodai... Bécs... Budapest...

Cselekszi

gazdaságra... Budapest...

Gépez kövacs

... Budapest...

Keresetek

... Budapest...

A sátorú

... Budapest...

ÁLLÁS KERESŐK.

Közvetítési... Budapest...

Oklevéles

... Budapest...

Állás

... Budapest...

Szentimre

... Budapest...

Élméleti

... Budapest...

Azonali

... Budapest...

Gépez-lövés

... Budapest...

Oklevéles

... Budapest...

Gazdálkás

... Budapest...

Földmívelés

... Budapest...

Jó írással

... Budapest...

Állás keres

... Budapest...

Állás keres

... Budapest...

Házvezetőnél

... Budapest...

Állatok

... Budapest...

Amerikai

... Budapest...

trapper apától

... Budapest...

mén csikók

... Budapest...

Tenyészika

... Budapest...

Vöröstarka

... Budapest...

Mostani

... Budapest...

Lucyerna-

... Budapest...

Vézen

... Budapest...

Elind borjok

... Budapest...

VEVÉSEK.

... Budapest...

Koran erő

... Budapest...

vetőmagvak

... Budapest...

Duppai zab,

... Budapest...

Székely és Alcsuti

... Budapest...

Törpe fehérbokr-

... Budapest...

Gróf Teleki Árvud ur

... Budapest...

A talivér magyar

... Budapest...

Tenyészika

... Budapest...

Mostani

... Budapest...

vetésre e

... Budapest...

Lucyerna-

... Budapest...

Vézen

... Budapest...

Elind borjok

... Budapest...

VEVÉSEK.

... Budapest...

Koran erő

... Budapest...

vetőmagvak

... Budapest...

Duppai zab,

... Budapest...

Székely és Alcsuti

... Budapest...

Törpe fehérbokr-

... Budapest...

Gróf Teleki Árvud ur

... Budapest...

A talivér magyar

... Budapest...

Tenyészika

... Budapest...

Vegyipari laboratórium

... Budapest...

DÉTSNYI PRIGYES

... Budapest...

vasvitról

... Budapest...

Kéltetőjások

... Budapest...

Elind

... Budapest...

Külföldi

... Budapest...

Leomoból

... Budapest...

Szabadalmazott

... Budapest...

kosárbetétek

... Budapest...

Székely

... Budapest...

Szabadalmazott

... Budapest...

FISCHER J.

... Budapest...

A sertes javítása

... Budapest...

és hizlalása

... Budapest...

Csira-

... Budapest...

képtelen

... Budapest...

répamag

... Budapest...

potvetéshez

... Budapest...

ajánlok

... Budapest...

napi árak mellett

... Budapest...

legmegbízhatóbb eredeti

... Budapest...

takarmány-

... Budapest...

répamag

... Budapest...

azonkivül

... Budapest...

államilag előmozdított

... Budapest...

lucyerna-

... Budapest...

vörösheret

... Budapest...

és más herefajokat

... Budapest...

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alatti ezimemhez forduljanak.

gőzszereléssel vállalkozó
WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Lapunk bekötési táblája

1 fnt 36 kr-ért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Lóeladás.

Gróf Berchtold Lipótné O méltósága árpádhalmi uradalomban

4 db 4 éves félv. belovagolt kancza

9 „ 4 „ „ „ herélt ló

szabad kézről eladó.

Szíves megkeresések az

7814

URADALMI TISZTTARTÓSÁGHOZ

ÁRPÁDHALOM, posta-és vasutállomás Orosháza intézendők.

The Johnston Harvester Co.

amerikai aratógépgyár BATAVIA N.-Y. Amerika.

Ajánlja az egész világon legjobb hírnévnek örvendő utolérhetetlen

fűkaszalóit,

marokrakó aratógépeit,

kéveköto aratógépeit és

egész acél gyűjtőit

a legtekélyesebb kivitelben, olcsó árban teljes szavatosság mellett.

Állandó nagy mintatárak szakszerű bemutatással ! !

Állandó nagy mintatárak szakszerű bemutatással ! !

Ábrás árjegyzékkel és felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál

Bächer Rudolf és Meliehär Ferencz

gépgyárosok, mint

magyarországi képviselőink

Budapest, VI., Nagymező-utcza 68. szám.